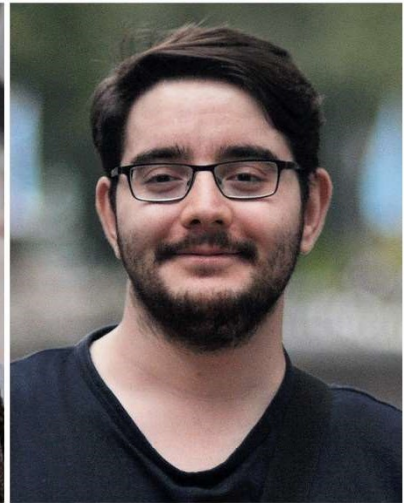

Gezond in Overbetuwe

Gezondheidsmonitor 2020-2021

Gelderland-Midden

Hoe gezond is Overbetuwe?

In het najaar van 2020 werd de Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen uitgevoerd. In deze rapportage staan de resultaten en zo brengen we de gezondheid en het welzijn van de inwoners van 18 jaar en ouder in beeld. De rapportage is opgebouwd aan de hand van het 'Radermodel' zoals ook in de 'Regionale Visie op Publieke Gezondheidszorg 2020-2024' wordt gebruikt. Op deze manier hopen we de gemeenten inzicht te geven in de verschillende knoppen waar je aan kunt draaien om bij te dragen aan de gezondheid van de inwoners in de meest brede zin van het woord.

Hieronder hebben we een aantal resultaten uitgelicht die kunnen helpen bij de lokale aanpak van de opgaven uit de Regionale Visie. We gaan graag met uw gemeente in gesprek om dit samen concreet uit te werken.

De opgaven uit de regionale visie: aangrijpingspunten in Overbetuwe

Gezondheid in de fysieke en sociale leefomgeving

De fysieke en sociale leefomgeving hebben grote invloed op de gezondheid van mensen en bieden aanknopingspunten voor zowel het bevorderen als het beschermen ervan. Denk bijvoorbeeld aan de aanpak van overgewicht, het stimuleren van beweging en een rookvrije omgeving. Maar denk ook aan geluidhinder, groen in de buurt en hitte. In Overbetuwe heeft 50% van de inwoners overgewicht en 17% rookt. Daarnaast beweegt 46% van de bevolking te weinig.

Verkleinen gezondheidsachterstanden

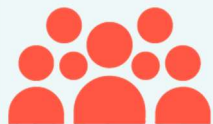
Gezondheid is niet gelijk verdeeld. We zien vaker gezondheidsproblemen bij mensen met een lage opleiding en ook bij mensen die een (zeer) laag inkomen hebben. In Overbetuwe heeft 19% van de 18-64-jarigen en 56% van de 65-plussers een lage opleiding. In 2020 had 8% van de inwoners van Overbetuwe moeite met rondkomen. In 2016 was dit nog 15%. Deze dalende trend zien we in de gehele regio. Mogelijk is dit een gevolg van de coronacrisis.

Druk op het dagelijks leven van jongvolwassenen

1 op de 10 jongvolwassenen (18-34 j) in Overbetuwe heeft een hoog risico op angst en depressie. Daarnaast heeft 24% (heel) veel stress ervaren, vaak over werk en geldzaken. De maatregelen van de coronacrisis hebben grote impact gehad op veel jongvolwassenen.

Vitaal ouder worden

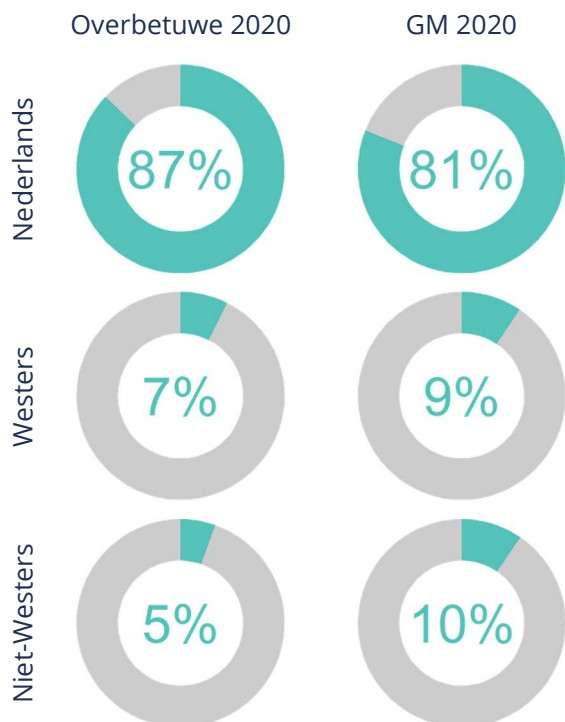
Ruim 70% van de 65-plussers in Overbetuwe ervaart zijn/haar gezondheid als (zeer) goed en 86% voelt zich gelukkig. Toch gaat ouder worden vaak gepaard met meer gezondheidsproblemen. Zo is 1 op de 6 ouderen in de drie maanden voorafgaand aan de vragenlijst gevallen. Ook worden huishoudelijke taken lastiger: 21% van de ouderen in Overbetuwe heeft hier moeite mee. Zij hebben dan vooral moeite met zwaar huishoudelijk werk en bedden opmaken.

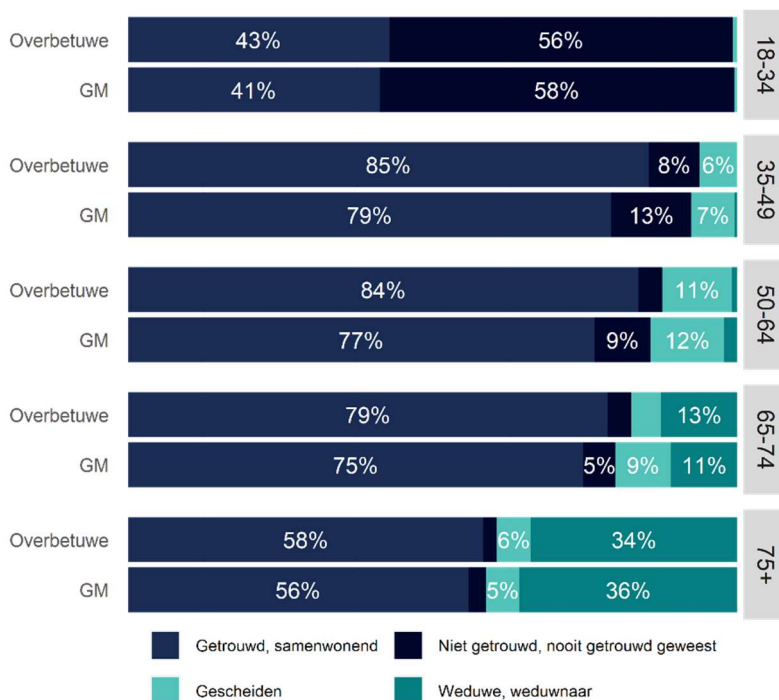
Algemene kenmerken

De samenstelling van de bevolking (geslacht, burgerlijke staat, woonsituatie, leeftijdsverdeling en migratieachtergrond) heeft invloed op de gezondheid van inwoners in Gelderland-Midden. Wonen er bijvoorbeeld meer ouderen dan kan dat een reden zijn dat het totaalbeeld van de gezondheid verschilt.

Migratieachtergrond

Burgerlijke staat

eenoudergezinnen

7%

Overbetuwe 2016: 9%
GM 2020: 6%

huishoudens met
thuiswonende kinderen

39%

Overbetuwe 2016: 40%
GM 2020: 33%

woont alleen

12%

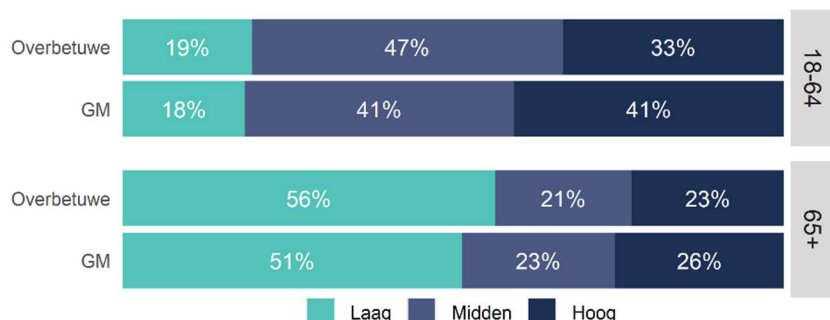
Overbetuwe 2016: 14%
GM 2020: 20%

Sociaaleconomische status

De positie van mensen op de maatschappelijke ladder noemen we sociaaleconomische status (SES). Inkomen, opleidingsniveau en werksituatie zijn hiervoor belangrijke graadmeters. SES heeft invloed op de gezondheid. Mensen met een lage opleiding leven zeven jaar korter dan mensen met een hbo- of universitaire opleiding. In deze rapportage wordt opleiding als graadmeter voor SES gebruikt.

Opleiding

8%

heeft moeite met rondkomen

Overbetuwe 2016: 15% GM 2020: 12%

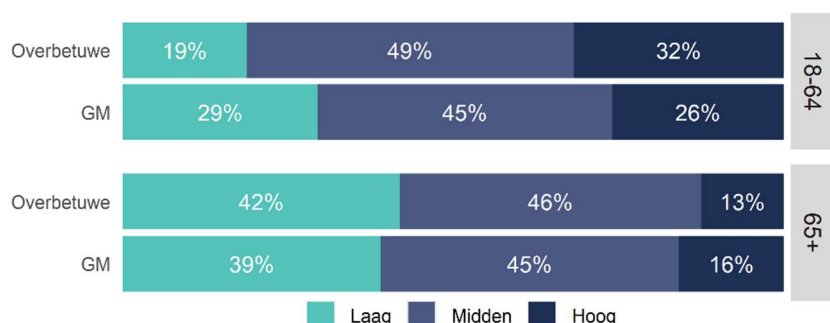

4%

heeft financiële problemen

GM 2020: 5%

Inkomen

20%

heeft geen €1000 voor onverwachte uitgave

Overbetuwe 2016: 24% GM 2020: 22%

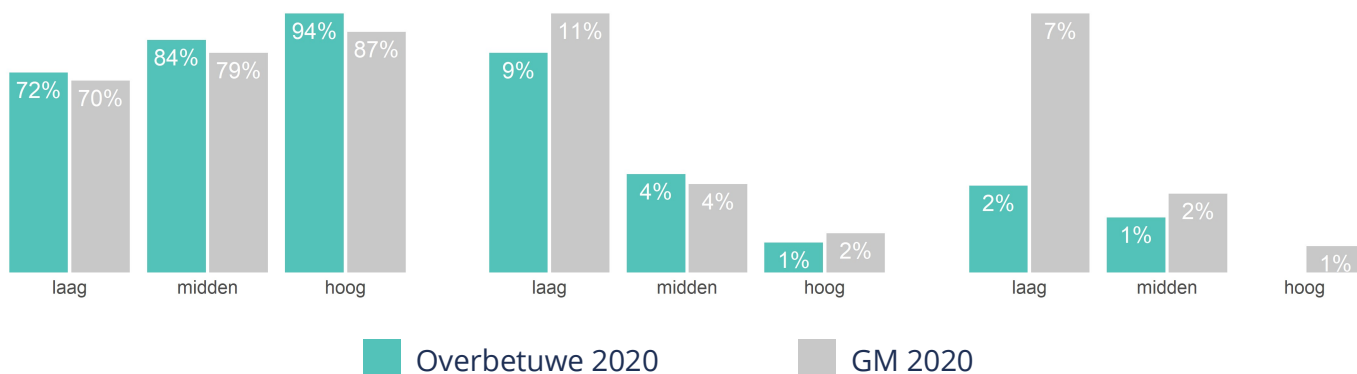
Werksituatie

Heeft betaald werk
18-64 jaar

Volledig arbeidsongeschikt
18-64 jaar

Heeft een bijstandsuitkering
18-64 jaar

naar SES

In Overbetuwe is 88% van de inwoners van 65 jaar en ouder gepensioneerd. In 2016 was dit 72%. In Gelderland-Midden ligt dit in 2020 op 87%.

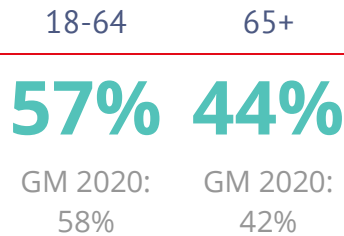
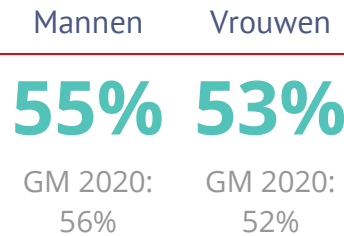
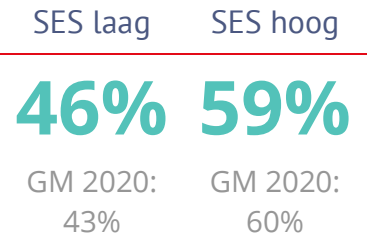

Leefstijl

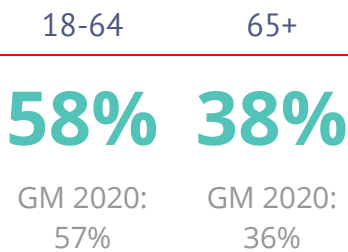
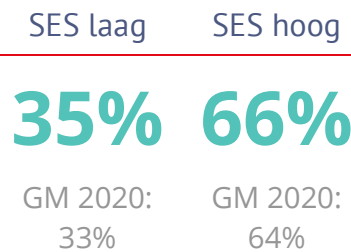
Leefstijl is een breed begrip. Het gaat om het gedrag van mensen en de keuzes die zij maken. Leefstijl gaat over het gebruik van genotmiddelen zoals tabak en alcohol maar ook over voeding en beweging.

Beweegt voldoende

Sport wekelijks

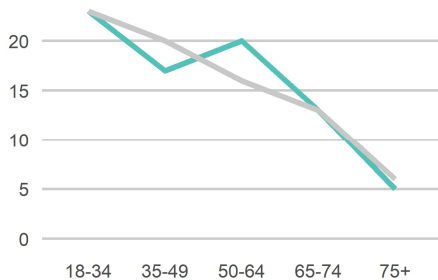

42% van de 18-64-jarigen is lid van een sportvereniging
GM 2020: 35%

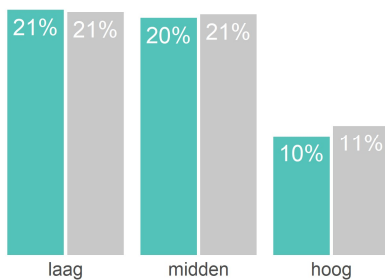
Roken

rookt tabaksproducten (%)

naar leeftijd

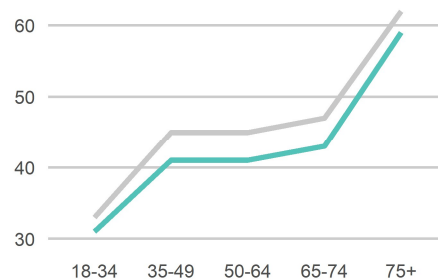
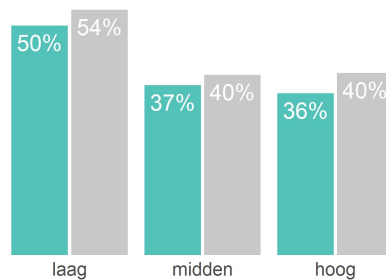

naar SES

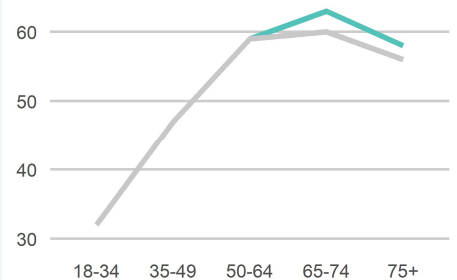
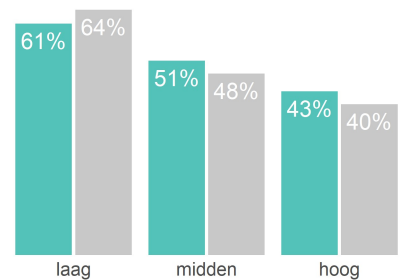
Alcohol

voldoet aan richtlijn (%)
(drinkt niet of max. 1 glas per dag)

Gewicht

heeft overgewicht (%)

 Overbetuwe 2020 GM 2020

Lichamelijke gezondheid

Je lichamelijke gezondheid is bepalend voor het dagelijks leven. Hier brengen we lichamelijke gezondheid in beeld. Dit doen we aan de hand van resultaten over aandoeningen en beperkingen in het dagelijks leven. Verder hebben we vragen gesteld over slapen. Mensen van 65 jaar en ouder vroegen we ook of ze gevallen zijn in de 3 maanden vóór de vragenlijst.

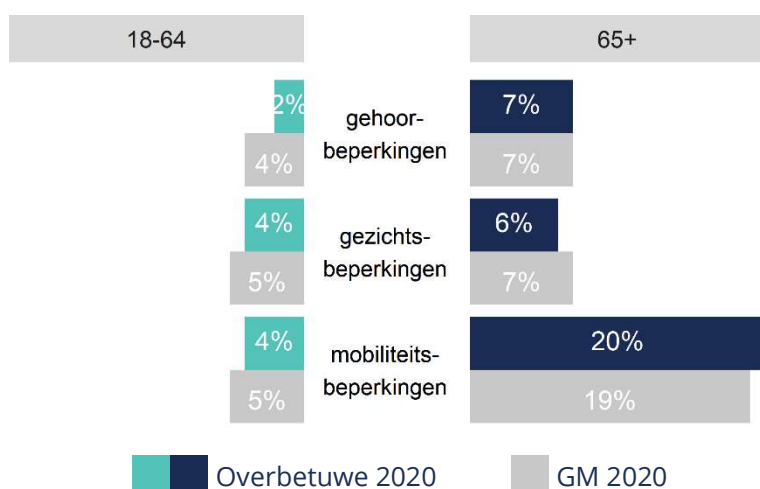
Beperkingen

14%

heeft minimaal één beperking met horen, zien of mobiliteit

Overbetuwe 2016: 13%

GM 2020: 15%

Aandoeningen en beperkingen in het dagelijks leven

31%

heeft één of meer langdurige ziekten of aandoeningen

Overbetuwe 2016: 34%

GM 2020: 33%

31%

is (ernstig) beperkt in het dagelijks leven vanwege problemen met de gezondheid

GM 2020: 32%

17%

slaapt over het algemeen slecht

GM 2020: 16%

6%

ervaart hierdoor negatieve invloed op het dagelijks leven

GM 2020: 6%

5%

gebruikt slaap- of kalmeringsmiddelen

GM 2020: 6%

Vallen (65+)

is de afgelopen 3 maanden wel eens gevallen

65-74

75+

SES laag

SES hoog

14% **24%**

17% **21%**

GM 2020:
16%

GM 2020:
26%

GM 2020:
18%

GM 2020:
22%

26%

van de 65-plussers die vielen, liepen hierbij lichamelijk letsel op

GM 2020: 30%

Mentale gezondheid

Mentaal gezonde personen kunnen omgaan met tegenslagen en zijn tevreden met hun sociale relaties. Psychische ongezondheid kan zorgen voor allerlei klachten, zoals stress, zenuwachtigheid, angsten en depressies. Maar ook lichamelijke klachten als hoofdpijn, vermoeidheid, duizeligheid of buikpijn kunnen ontstaan.

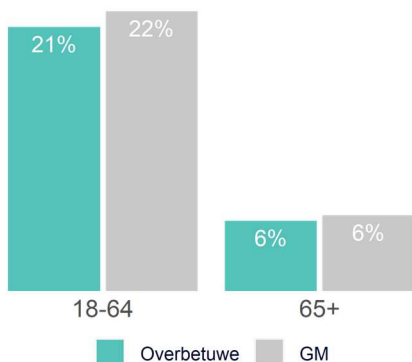

Heeft hoog risico op angststoornis of depressie

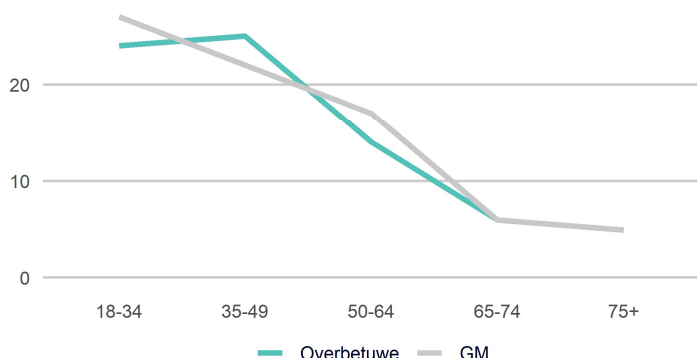
18-64	65+	Mannen	Vrouwen	SES laag	SES hoog
7%	3%	5%	7%	7%	4%
GM 2020: 7%	GM 2020: 4%	GM 2020: 6%	GM 2020: 7%	GM 2020: 9%	GM 2020: 5%

Stress

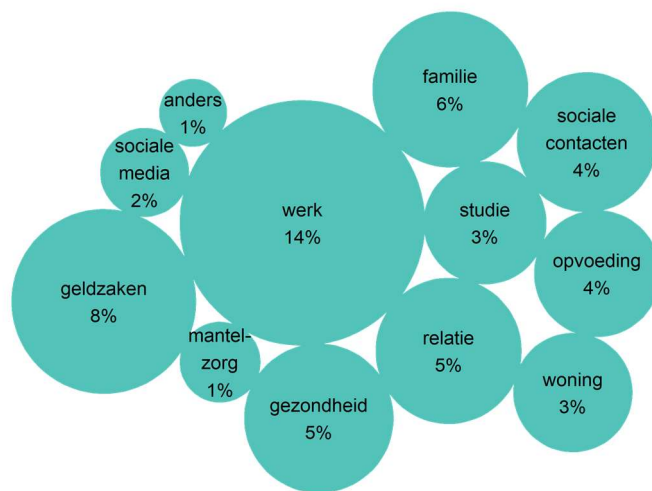
ervaart (heel) veel stress

naar leeftijd

Gebieden waarop stress werd ervaren in de afgelopen 4 weken (18-64 jaar)

Top 3 gebieden Gelderland-Midden (18-64 jaar)

1. Werk (14%)
2. Gezondheid (8%)
3. Familie (7%)

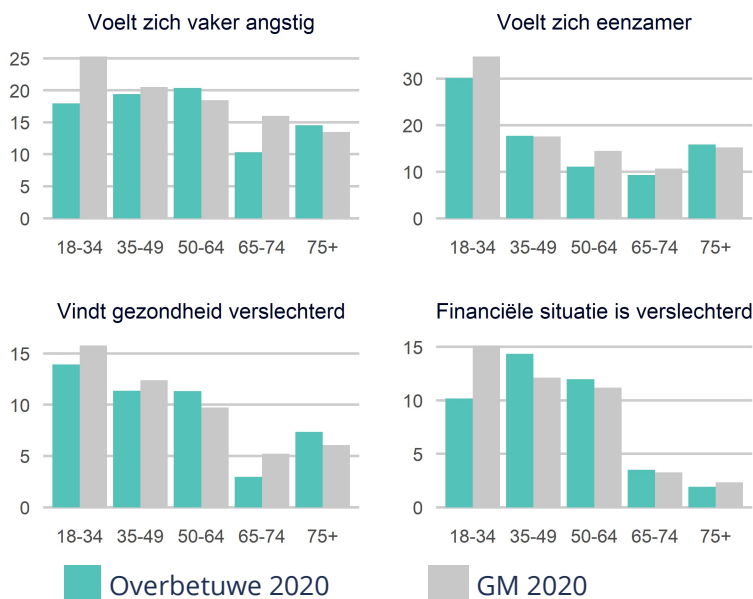

Veerkracht

Veerkracht gaat over het vermogen om je aan te passen aan de fysieke, mentale en sociale uitdagingen van het leven. Gezondheidsvaardigheden gaan over het vinden, begrijpen, beoordelen en toepassen van (gezondheids)informatie. Net als digitale vaardigheden zijn gezondheidsvaardigheden belangrijk als het gaat om veerkracht.

Gevolgen van de coronacrisis

naar leeftijd

3%

heeft onvoldoende gezondheidsvaardigheden

GM 2020: 5%

22%

van de 65-plussers heeft onvoldoende digitale vaardigheden

GM 2020: 20%

Onvoldoende controle over eigen leven

18-64

65+

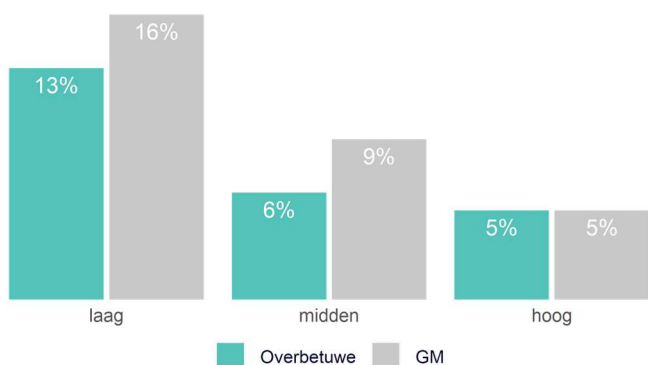
6%

11%

GM 2020: 9%

GM 2020: 13%

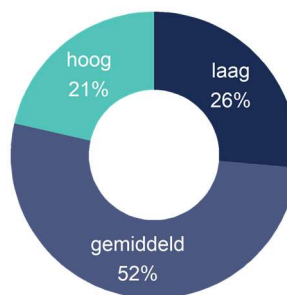
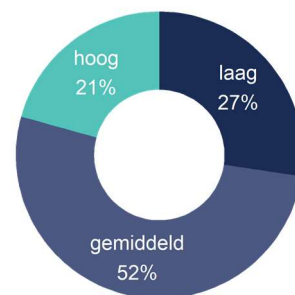
naar SES

Veerkracht

Overbetuwe 2020

GM 2020

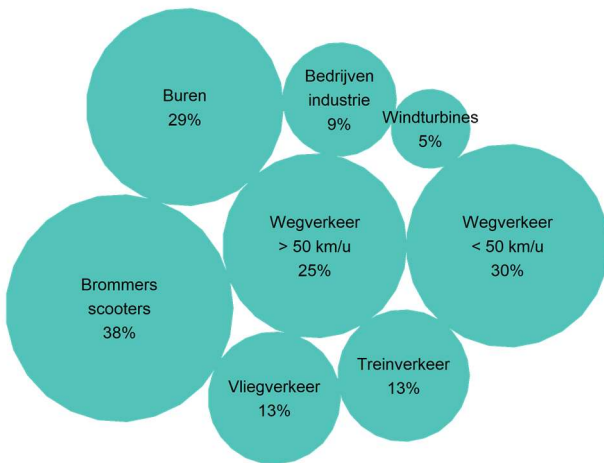
Mensen met een lage veerkracht geven aan minder goed te kunnen omgaan met tegenslagen, minder goed oplossingen te kunnen vinden in moeilijke situaties en minder snel te herstellen na moeilijke periodes.

Fysieke leefomgeving

De fysieke leefomgeving gaat over bijvoorbeeld gebouwen, wegen, parken, een schone lucht en bossen. De fysieke leefomgeving heeft invloed op de gezondheid van mensen. Deze invloed kan negatief zijn (bijvoorbeeld slechte luchtkwaliteit) of positief (bijvoorbeeld uitnodigen tot bewegen).

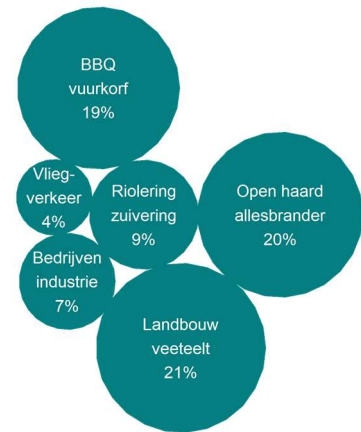
Matige tot ernstige geluidhinder

Top 3 Gelderland-Midden 2020

1. Brommers/scooters (42%)
2. Wegverkeer <50 km/u (33%)
3. Buren (33%)

Matige tot ernstige geurhinder

Top 3 Gelderland-Midden 2020

1. BBQ, vuurkorf (20%)
2. Open haard, allesbrander (18%)
3. Landbouw- en veeteeltactiviteiten (11%)

Hitte

77%

GM 2020:
70%

kan verkoeling vinden
in de tuin of buurt

81%

GM 2020:
74%

kan verkoeling vinden
in huis

Groen in de buurt

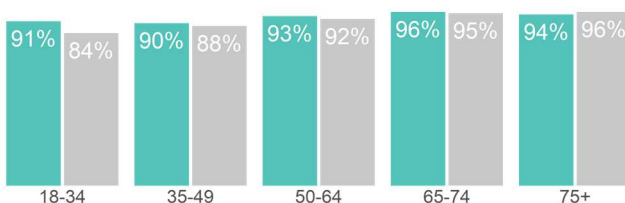
78%

GM 2020:
79%

geeft een rapportcijfer van 7 of
hoger voor groen in de buurt

Woning en woonomgeving

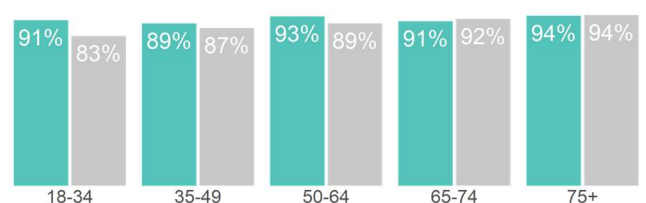
naar leeftijd

In Overbetuwe geeft 92% van de inwoners hun woning een rapportcijfer van 7 of hoger.

GM 2020: 90%

Overbetuwe 2020

In Overbetuwe geeft 91% van de inwoners hun woonomgeving een rapportcijfer van 7 of hoger.

GM 2020: 88%

GM 2020

Sociale leefomgeving

De sociale leefomgeving van een persoon wordt bepaald door de mate waarin hij of zij het gevoel heeft 'ergens bij te horen', onderdeel is van een buurt, een groep of een netwerk. De sociale leefomgeving is belangrijk. Van mensen die niet meer helemaal zelfredzaam zijn, wordt verwacht dat ze een beroep kunnen doen op hun sociale netwerk. En van mensen die wel zelfredzaam zijn wordt verwacht dat anderen een beroep op hen kunnen doen.

Mantelzorg geven

18-64

65+

SES laag

SES hoog

14% **18%**

GM 2020: 15%

GM 2020: 17%

13% **17%**

GM 2020: 15%

GM 2020: 16%

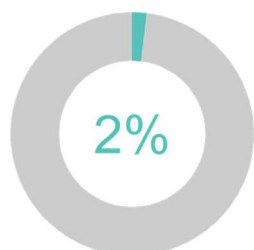
13% van de mantelzorgers voelt zich overbelast

GM 2020: 15%

Sociale uitsluiting

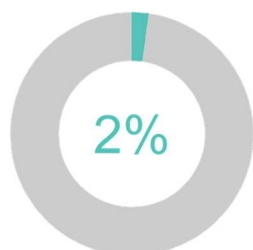
Voelt zich matig of sterk sociaal uitgesloten

19-64 jaar

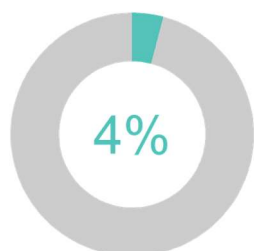
GM 2020: 4%

65 jaar en ouder

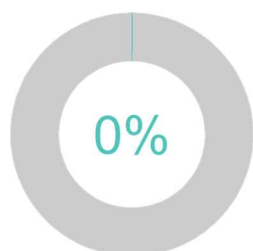
GM 2020: 2%

SES laag

GM 2020: 6%

SES hoog

GM 2020: 2%

Vrijwilligerswerk

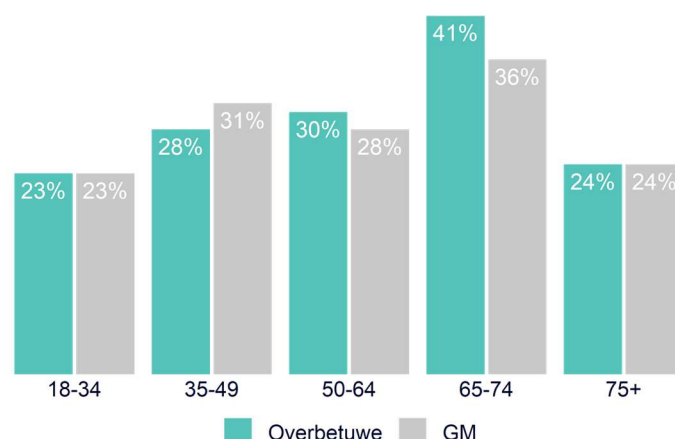

29%

doet vrijwilligerswerk

Overbetuwe 2016: 32%
GM 2020: 28%

naar leeftijd

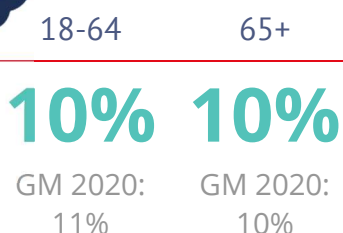
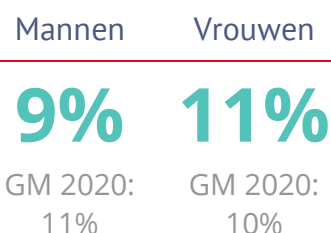
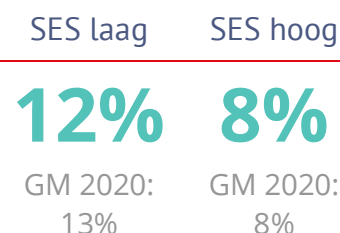

Kwaliteit van leven

Kwaliteit van leven gaat het over het eigen oordeel van de persoon over zijn of haar welbevinden. In de Gezondheidsmonitor brengen we de kwaliteit van leven in beeld aan de hand van eenzaamheid, ervaren gezondheid en de mate van gelukkig en tevreden voelen. Dit zijn subjectieve waarden, door de persoon zelf beoordeeld.

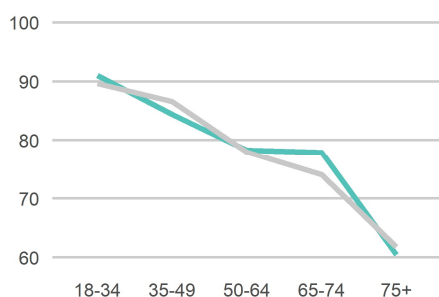
Eenzaamheid

voelt zich (zeer) ernstig eenzaam

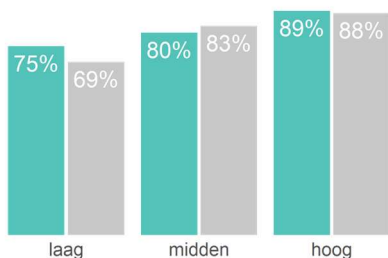

Ervaren gezondheid (zeer) goed (%)

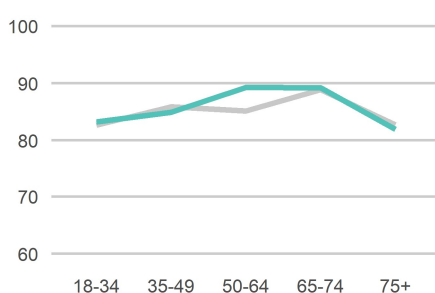
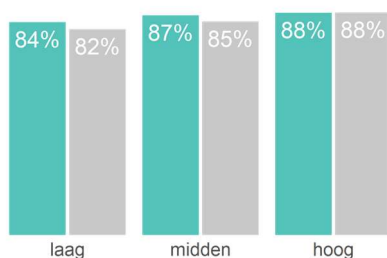
naar leeftijd

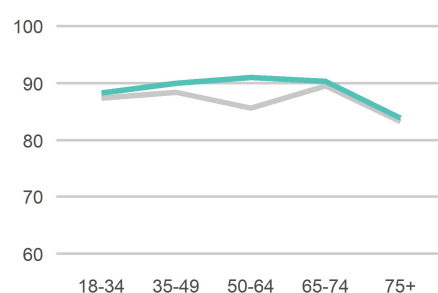
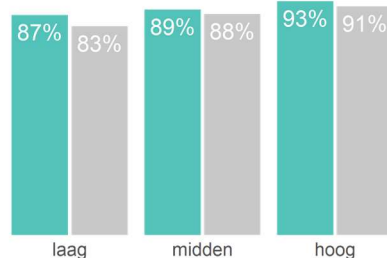
naar SES

Gelukkig voelen rapportcijfer 7 of hoger (%)

Tevreden zijn rapportcijfer 7 of hoger (%)

Overbetuwe 2020 GM 2020

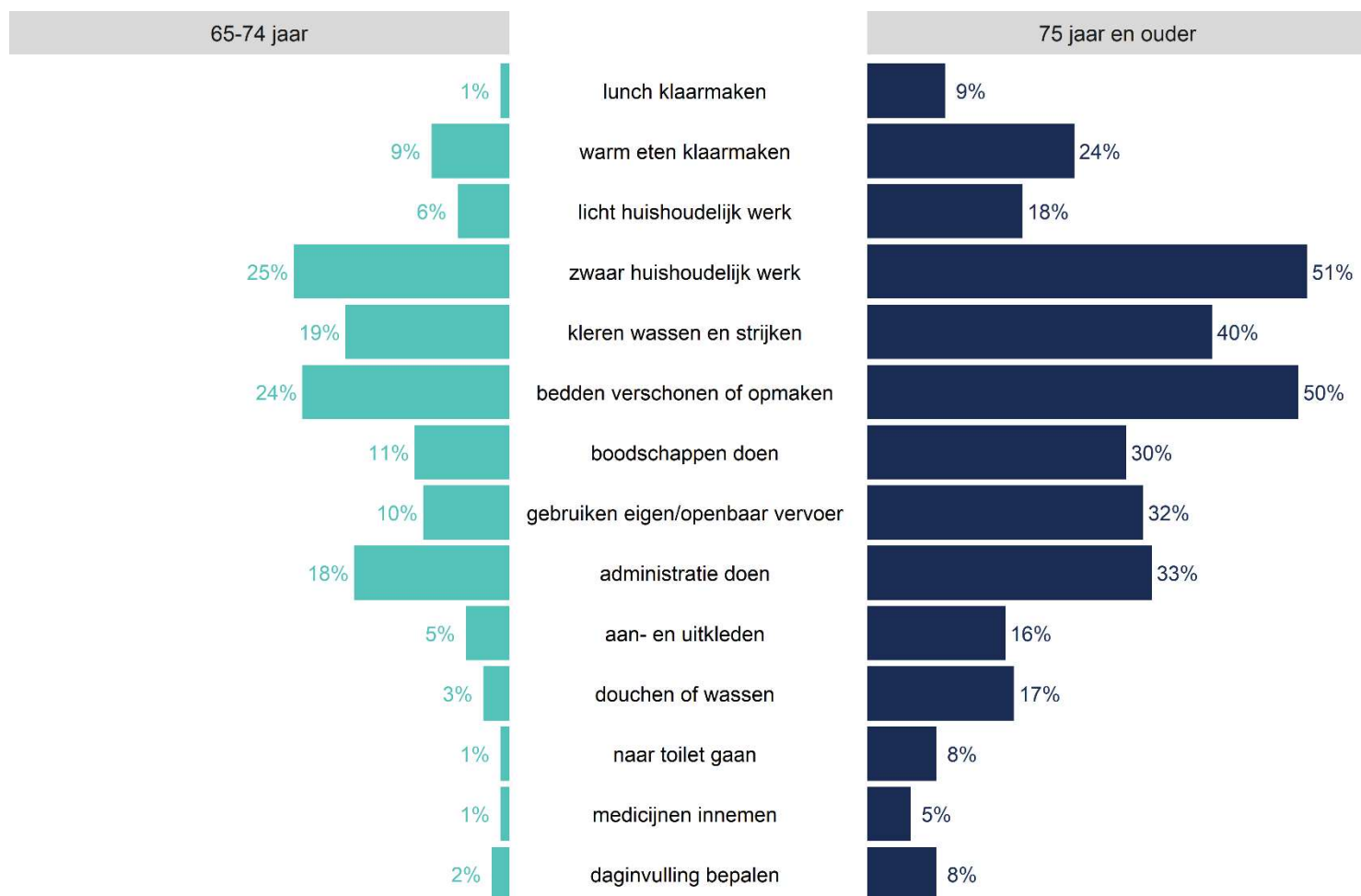

Zorggebruik

Hoe gezonder mensen zijn, hoe minder zij gebruik maken van zorg. Het zorggebruik wordt in de Gezondheidsmonitor niet onderzocht. Wel vragen we bij mensen van 65 jaar en ouder of ze bepaalde (huishoudelijke) activiteiten nog zelfstandig kunnen uitvoeren.

Dagelijkse activiteiten (65+)

heeft moeite met of kan niet zonder hulp

Top 3 Gelderland-Midden 2020 (65-74 jaar)

1. Zwaar huishoudelijk werk doen (26%)
2. Bedden verschonen en opmaken (25%)
3. Kleren wassen en strijken (19%)

Top 3 Gelderland-Midden 2020 (75 jaar en ouder)

1. Zwaar huishoudelijk werk doen (55%)
2. Bedden verschonen en opmaken (49%)
3. Kleren wassen en strijken (38%)

Colofon

Gezondheidsmonitor

De GGD Gelderland-Midden heeft in 2020 namens de gemeenten, in samenwerking met GGD GHOR NL, RIVM en CBS, een gezondheidsmonitor onder zelfstandig wonende volwassenen (18-64-jarigen en 65-plussers) uitgevoerd. Op basis van een steekproef zijn inwoners uitgenodigd om een vragenlijst in te vullen over hun gezondheid, leefstijl, participatie, zelfredzaamheid en veerkracht. In Gelderland-Midden zijn 21.983 mensen van 18-64 jaar en 16.519 mensen van 65 jaar en ouder uitgenodigd voor deelname aan de gezondheidsmonitor. In totaal hebben 8.614 18-64-jarigen (respons: 39%) en 9.067 65-plussers (respons: 55%) deelgenomen aan het onderzoek. In de gemeente Overbetuwe hebben 665 18-64-jarigen (respons: 43%) en 676 65-plussers (respons: 56%) deelgenomen.

Sommige percentages in dit rapport wijken licht af (ongeveer 1%) van de percentages gegeven in de bijbehorende tabellenboeken. Dit is het gevolg van een aanvulling op een klein deel van de opleidingsgegevens nadat dit rapport is gemaakt. Het beeld dat dit rapport geeft veranderd niet als gevolg van de wijziging.

Nog vragen?

Een uitgebreid overzicht van alle resultaten staat in de tabellenboeken. Voor vragen kunt u contact opnemen met de onderzoekers van GGD Gelderland-Midden via onderzoek@vggm.nl.

Afkortingen

GM	Gelderland-Midden
SES	<p>Sociaaleconomische status. In deze rapportage wordt de hoogst behaalde opleiding als indicator voor sociaaleconomische status gebruikt.</p> <p>SES laag: hoogst behaalde diploma is lager onderwijs, mavo of lbo</p> <p>SES midden: hoogst behaalde diploma is havo, vwo of mbo</p> <p>SES hoog: hoogst behaalde diploma is hbo of wo</p> <p>In deze rapportage zijn de cijfers van 'SES midden' soms weggelaten vanwege de overzichtelijkheid. Deze cijfers staan wel in het tabellenboek.</p>

GGD Gelderland-Midden

is onderdeel van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

GGD Gelderland-Midden

Postbus 5364

6802 EJ ARNHEM

T 0800 8446 000

E ggd@vggm.nl

I www.ggdgm.nl

Gelderland-Midden